

Veus inquietants i humorístiques

HUIT ESCRITORS VALENCIANS PARLEN DEL PROCÉS DE CREACIÓ I DE LA RELACIÓ QUE MANTENEN AMB ELS SEUS LLIBRES UNA VEGADA PERTANYEN ALS LECTORS

ALÍCIA TOLEDO VALENCIA

■ Com cada primavera, tot coincidint amb la cita del la Fira del Llibre, el panorama literari valencià s'anima. Hem volgut destacar set novel·lats d'alguns dels escriptors valencians més coneguts i premiats recentment —quatre novel·les, dos llibres de memòries i un poemari— i aprofitar l'avinentsa per comentar-les amb els seus autors. Josep Ballester s'estrena com a novel·lista amb *El col·leccionista de fades* (Bromera), l'obra guanyadora del XX Pre-

mi de Novel·la Ciutat d'Alzira, on posa el lirisme al servei de la intriga per a revelar la personalitat turmentada d'un escriptor obsedit per les nenes que, amb el temps, es convertirà en cèlebre per la seua obra dirigida, precisament, als infants.

Esperança Camps publica la seua tercera novel·la, *El cos deshabitado* (Proa), que ha obtingut el Premi Els Lectors de l'Odissea on combina la trama detectivesca amb un desolador retrat generacional.

Vicent Usó, finalista —per segona vegada— del Sant Jordi, publica *El músic del boulevard Rossini* (Proa), una història tendra i nostàlgica, carregada de l'emoció de l'amor i la força de la denúncia de la injustícia social. *Asesinato en el palacio de las artes* (Editorial Cocó, responsable també de la versió valenciana Un

El poeta i assagista Josep Ballester s'estrena com a novel·lista amb «El col·leccionista de fades» (Bromera) on posa el lirisme al servei de la intriga

Carlos Marzal reprèn el gènere poètic amb «Ànima mía», amb un llenguatge que, segons l'autor, busca de trobar «otra manera de cantar»

mort al Palau.) és un cas una mica especial: en primer lloc, perquè ha estat escrita a dos mans pels periodistes Emili Piera i Tonino, però també perquè està a cavall entre el treball periodístic d'investigació i la ficció satírica.

Esas vidas (Ediciones de Intervención Cul-

tural / Montesinos) és l'últim llibre del polifacètic Alfons Cervera on narra la mort de la seua mare, després d'un deteriorament progressiu i que constitueix un aplec de records i de sentiment increïblement sincer.

També en l'òrbita de la literatura del «jo» es publica *Els racons de la memòria* d'Isabel-Clara Simó (Edicions 62), un llibre de gran transparència expressiva on ha volgut retre homenatge a algunes amistats i coneguts del seu entorn. I finalment, el Premio Nacional de Poesía y Nacional de la Crítica, Carlos Marzal, reprèn el gènere —després de cinc anys de silenci poètic— amb *Ànima mía* (Tusquets), un llibre de maduresa en què l'autor assenteix una realitat que de vegades es mostra màgica i altres brutal, amb un llenguatge que mira de trobar, segons l'autor «otra manera de cantar».

DANIEL GARCIA-SALA

Isabel Clara-Simó ▶ ALCOI, 1943

Un tast de vida

A. T. VALENCIA

■ *Els racons de la memòria* és un llibre autobiogràfic on Isabel-Clara Simó, narra una sèrie de records personals. No es tracta tant d'una biografia —com ha insistit l'autora— perquè no explica la seua vida de cap a peus: «És un aplec de records personals, un homenatge a algunes amistats i coneguts del meu entorn».

Simó es declara afortunada per haver creuat en el camí certa gent, per això comenta: «D'alguna manera em sentia abocada a expressar aquesta gratitud, aquesta joia». També hi ha el reconeixement envers els llocs on ha vis-

cut. No debades, els quatre capítols en què s'estructura el llibre remetent a quatre espais: Figueras, Barcelona, Alcoi i València. I és que —apunta Simó— «les peripècies vitals van unides a uns espais físics, que deixen una traça indefugible —i continua— els llocs on vivim són determinants, no som unes illes, l'entorn, el teixit social deixa sempre una empremta». Hi ha, a més, tres pàgines amb el títol «d'Enlloc», dedicades al seu fill mort. Simó explica que, en un principi, va dubtar molt si incloure o no aquestes línies: «Em feia una mica d'aprensio pensar que utilitzava el meu fill mort com a matèria

literària, però finalment vaig caure que ell m'hauria dit que fes el que vulgués i ho vaig fer, és clar, de la manera més adusta que vaig saber». Potser per això, el volum traspua un regust de desengany respecte al món: «L'amargor que et deixa la pèrdua d'un fill no pot passar inadvertida en la vida d'una persona i, en el cas d'un escriptor, tampoc en la seua obra». Sorpren la imatge que el llibre destil·la de persona insegura —jove de «timidesa malatissa»— que contrasta amb la de l'Isabel articulista i conferenciant, amb aquest tremp tan característic i amb un poder comunicatiu que impressiona allà on vaja.

EL SEU LLIBRE

Els racons de la memòria

EDICIONS 62, BARCELONA, 2009

▶ Aplec de records personals, d'amics i llocs on ha viscut l'escriptora d'Alcoi com expressió de gratitud i d'identitat.

MANUEL MOLINES

Alfons Cervera ▶ GESTALGAR, 1947

A l'antesala de la mort

A. T. VALENCIA

■ *Esas vidas* (Ediciones de Intervención Cultural / Montesinos) és l'últim llibre d'Alfons Cervera on l'escriptor de Gestalgar narra la mort de la seua mare, després d'un deteriorament progressiu. I és que, al final sempre està la mort, a l'aguait, tot esperant el moment de l'urpada. Però no sempre actua d'improvís, de vegades, la mort es delecta en una espera en què qui va a morir ho fa a poc a poc.

Per això, Cervera puntualitza que allò que li va interessar realment per a escriure *Esas vidas* «no va ser la mort de la meua mare, sinó els racons més

fosc que ennuvolen el temps de l'espera». I és que, en aquest llibre la mort es representa com a sinònim de buit, d'absència, de fugida de la memòria de qui s'hi queda: «per a omplir eixos buits —comenta Cervera— no aprofita la mort sinó la seua representació, el que hi ha de vida en ella i ací vaig furgar per a escriure el llibre».

La qüestió és que el paper d'espectador d'una mort aliena engendra tot un seguit de sentiments i sensacions contradictòries i és, en aquest punt, que l'autor insisteix en el caràcter d'indagació de l'obra «de saber com es viu quelcom del que no saps

res» —i afegeix— «amb aquesta finalitat, com deia William Faulkner, escrivim: per a saber més sobre allò que escrivim».

Tanmateix, Alfons Cervera no es limita a descriure el procés que condueix a la fi de la vida. Aquest és també un llibre sobre el propi autor, sobre els seus sentiments, els seus records i, sobretot, sobre la nostra condició d'humans. Hi ha, a més, un detall inquietant que es desprèn de la lectura de l'obra i que no podem passar per alt: «la mort dels pares té una característica macabra: et deixa el primer de la llista».

EL SEU LLIBRE

Esas vidas

INTERVENCIÓN CULTURAL/MONTESINOS, 2009

▶ Una narració sobre la mort i un passeig pels racons més foscos que ennuvolen el temps de l'espera de la dama de la dalla,

PRATS I CAMPS

Esperança Camps ▶ CIUTADELLA DE MENORCA, 1964

Sobre les falses aparences

A. T. VALENCIA

■ *El cos deshabitado* d'Esperança Camps, que ha obtingut el Premi Els Lectors de l'Odissea, ha estat etiquetada —amb no poc alleugerera— com a novel·la d'intriga. Hi trobem molt més, però: una reflexió sobre les falses aparences i les màscares i —afegeix l'autora— «sobre la necessitat de les persones de construir les nostres vides sobre uns fonaments tan poc estables com són aquestes aparences». Segons explica Camps, va ser a mesura que la història fermentava i els personatges creixien, que se li va brindar l'oportunitat de crear una intriga i tot

d'una —exclama— «m'hi vaig trobar bé». Una parella que fa aigües, l'arribada d'un veí enigmàtic, un misteriós assassinat, un novel·lista mediocre a la recerca d'un argument original. Aquesta és, si fa no fa, la trama. Ara bé, tot no està donat, ja que a *El cos deshabitado* molts detalls només s'insinuen, moltes pistes es deixen lliscar, de vegades en forma de gest o de paraula. De fet, la vertadera història de Hans, el veí alemany misteriós, el lector mai no arribarà a conèixer-la i això —comenta l'escriptora— «té a veure amb la confiança que deposite en la creativitat del lector». Una de les qües-

tions més interessants és que el narrador acaba de faltar en un accident de moto i des de la mort inicia el seu relat. L'autora, doncs, posa les cartes cara amunt des del començament: «em sembla fantàstic —apunta— que un lector que pugui fullejar el llibre, veja la primera frase i diga: val, t'acompanye en aquesta aventura». El cas és que Esperança Camps fa viable una veu narrativa que parla des d'ultratomba i el fet de ser sense ser el fa agosarat i li permet dir les coses de manera directa. A tot això, cal afegir una escriptura que té molla i un estil amb molt de nervi.

EL SEU LLIBRE

El cos deshabitado

PROA, BARCELONA, 2009

▶ Novel·la d'intriga i de reflexió sobre la necessitat de les persones de construir les nostres vides sobre màscares i falsedats.

LEVANTE-EMV

Emili Piera & Tonino ▶ VALENCIA, 1951 & VALENCIA, 1963

Un sainet macabre

A. T. VALENCIA

■ *Asesinato en el Palacio de las Artes* és una novel·la negra d'humor. «El llibre —expliquen els autors— reflecteix l'atmosfera d'impunitat en què es movien els negocis de la construcció, de la requalificació de terrenys, les bromes dels PAIS, la LRAU i la LUV, la bombolla immobiliària, els ajuntaments a la carta (dels constructors) i la complicitat de quasi tots els poders de l'estat amb aquesta corda d'estafadors». Un relat, doncs, amerat de realitat, però d'una realitat desagradable. I és que com apunta Emili Piera: «quan estàvem escrivint la novel·la,

Tonino i jo ens asustàvem perquè s'anaven complint coses que havíem imaginat com la inundació del Palau de les Arts, la suspensió de la temporada d'òpera, etc...».

Els personatges més importants són tots imaginaris però actuen sobre un escenari que té de figures de fons a molts personatges coneguts de la política i la cultura a València, Madrid o Barcelona. «L'alcaldesa —puntualitza Piera— ix molt en el seu propi paper i, naturalment, no defrauda».

No hem fet —declaren els autors— una novel·la d'enigmes sinó un *hard boiled* a la valenciana: «el crim que el

protagonista de la història (el policia Andreu Ferrandis) investiga és una excusa per a mostrar una de les societats més corruptes de tota la història de l'Occident cristià».

En aquest sentit, Piera i Tonino declaren que han volgut escriure «una farsa salvatge amb molt de sexe i una escàsissima violència: València no és Bilbao ni Palermo». L'estil que el relat adquireix a poc a poc —continuen els autors— topava amb els lògics problemes de nivellament de les dues escriptures: «és el resultat de creuar Bukowski i Terenci Moix, Chandler i El Virgo de Visanteta», conclouen.

EL SEU LLIBRE

Asesinato en el Palacio de las Artes

EDITORIAL COCÓ, VALÈNCIA, 2009

▶ Novel·la negra d'humor ambientada a València que reflecteix l'atmosfera d'impunitat en què es mouen els negocis de la construcció.

DANIEL GARCÍA-SALA

Carlos Marzal ▶ VALENCIA, 1961

Celebració poètica de l'existència

A. T. VALENCIA

■ *Ánima mía* té molt de celebració de l'existència, però també té molt d'expressió de desempar i de la gravetat de la mort. Des de la cita inicial de Santayana, l'autor no evita les notes de pesar pel desempar essencial de l'animal humà, per la seua fragilitat i la seua caducitat. I en aquest sentit, l'últim poemari de Marzal presenta trets molt distints a altres treballs seus, com ara *Fuera de mí*. Però és que, com declara l'autor, la seua visió del món a través dels poemes sempre ha tingut en compte —per més «hímnica» que haja esdevin-

gut—l'aspecte tràgic de la realitat: «*El que canta, lo hace a sabiendas de lo que ocurre a su alrededor, a pesar de los pesares*».

En demanar-li el motiu d'aquests cinc anys sense publicar poesia, respon amb contundència que els poemes no s'escriuen quan un vol, sinó quan ells volen escriure's en nosaltres, mitjançant la inspiració i el treball: «*Cinco años —afirma Marzal— es un plazo razonable para dejar que la vida propia cambie lo necesario como para que los poemas nuevos den cuenta de nuestra evolución*».

L'escriptor declara que en aquest

nou treball ha intentat buscar des de la tradició de l'espanyol, nous vessants de coloració, noves formes de cantar, tot tenint en compte que «la palabra poética quiere huir de lo obvio y crear su propio lenguaje para nombrar las cosas».

Marzal diu que aquest últim treball constitueix «un *compendio y un resumen de mis intereses como poeta y de mi manera actual de ver el mundo, además de una muestra de mi forma de escribir en el presente*». No debades, la crítica ha qualificat aquest poemari com el més representatiu i madur de Carlos Marzal.

EL SEU LLIBRE

Ánima mía

TUSQUETS, BARCELONA, 2009

▶ Marzal canta al món i a la vida però amb el desempar de qui se sap finit. El llibre es presenta hui a les 19.30 hores a la FNAC de València.

ARXIU BROMERA / RAFAEL GIL

Josep Ballester ▶ ALZIRA, 1961

Un secret inconfessable

A. T. VALENCIA

■ El protagonista d'*El col·leccionista de fades* és un jove professor de matemàtiques aficionat a la fotografia que s'amaga darrere les inicials C. L. D. «La seua identitat —explica Ballester— haurà de ser descoberta pel lector a poc a poc». I és que es tracta d'una història «inquietant i plena de misteri» sobre un «secret inconfessable». El llibre, que juga entre la realitat i la ficció, s'ambienta en l'Oxford victoriana i es basa en fets reals: uns documents no classificats —trobat entre el llegat de Sigmund Freud— d'un pacient que va recórrer a la hipnosi per superar l'obses-

sió malaltissa per les menors. Així doncs, l'obra parla de la repressió i dels rosecs de consciència del famós escriptor, «amb la voluntat —puntualitza Ballester— de desmitificar-lo i de divertir els lectors». La història deixa un gust de prohibició, de frontera traspasada, de subversió, de cosa secreta. Entre altres coses, perquè —com diu Ballester— es desenvolupa en una societat reprimida i repressora fins a límits inimaginables en moltes qüestions de la vida quotidiana; i continua l'escriptor: «El protagonista traspassa tota una sèrie de línies que tenia prohibides i això fa que porte una doble vida». Hi

ha, doncs, una clara voluntat per mostrar la part més fosca i al mateix temps més íntima de l'ésser humà. Ballester fa coincidir dos personatges de gran influència en els seus camps respectius: el popular escriptor que signa com a C. L. D. i Freud. La ment turmentada del primer i la genialitat del segon captiven el lector mitjançant les peces d'un trencaclosques que indaga en la capacitat de controlar els instints més profunds de l'ànima humana.

Ballester, poeta i assagista, que s'estrena ara com a novel·lista, considera que «un escriptor ha de ser capaç d'enfrontar-se a qualsevol tipus de text».

EL SEU LLIBRE

El col·leccionista de fades

BROMERA, ALZIRA, 2009

▶ Una història que juga entre la realitat i la ficció amb jocs d'indentitat que fan participar el lector dins un ambient inquietant.

PROA EDICIONS

Vicent Usó ▶ VILA-REAL, 1963

Amor i ambicions

A. T. VALENCIA

■ Explica Vicent Usó que durant un període de temps bastant llarg, cada dia veia un músic de carrer, un acordeonista, que tenia una mirada molt inquietant. Aquella mirada apareixia una i altra vegada cada cop que es posava a escriure fins que va sorgir *El músic del bulevard Rossini*. «En cap moment vaig pretendre ficcionar la història d'aquell acordeonista, la seua mirada només va ser un detonant», puntualitza l'autor, i continua: «Aquesta novel·la té una certa intenció de denúncia social, però és, sobretot, una història d'amor amb rere-

fons de música i d'immigració» i, encara més —afegeix—, «és una història sobre les ambicions personals i el preu que cal pagar per a realitzar-les».

La trama està protagonitzada per Tadeusz, un violinista polonès, que es guanya la vida com a músic ambulat després d'haver emigrat a la Vila (localitat imaginària de la mediterrània) amb la falsa promesa de feina en una orquestra. El protagonista manté un puls dramàtic entre dues històries d'amor: la música i una dona. «Aquesta tensió —explica Usó— és la biga mare que sustenta l'entramat de la novel·la i és a partir d'ella que pot parlar

de les qüestions de fons: l'amor, la passió per la música, el preu de l'èxit, la irrealitat de certes metes, el concepte de fracàs, les màfies, etc. L'enyorança, la manca d'escrúpols i l'egoisme es mesclen en una trama en què «el narrador —comenta Usó— interpel·la el lector amb la voluntat explícita de fer-lo còmplice de la sort de Tadeusz».

L'anar i venir de la narració del present al passat —l'ambient opressiu i enrarit de la Cracòvia de Lech Walassa on es remunten els orígens del protagonista— és un dels punts forts del relat, així com la manera reixida d'incorporar petites històries paral·leles.

EL SEU LLIBRE

El músic del bulevard Rossini

PROA, BARCELONA, 2009

▶ Novel·la amb certa intenció de denúncia social i amb una història d'amor amb rerefons de música i d'immigració.

